

ENIVEST AS
Postboks 123
6801 FØRDE
Att. Kristoffer Brandsøy

Saksbehandlar, innvalstelefon
Tore Larsen, 57 64 31 26

Avslag på søknad om løyve til å legge fiberkabel i Sørestrandvatnet naturreservat

Statsforvaltaren i Vestland meiner at verken verneforskrifta eller unntaksparagrafen i naturmangfaldlova gir grunnlag for å innvilge søknaden. Det finst dessutan eit alternativ til kabling i naturreservatet som etter det vi kan forstå må svare til ei standard løysing for alle fiberkundar som ikkje bur ved vatn. Vi avslår derfor søknaden om legging av fiberkabel i Sørestrandvatnet naturreservat.

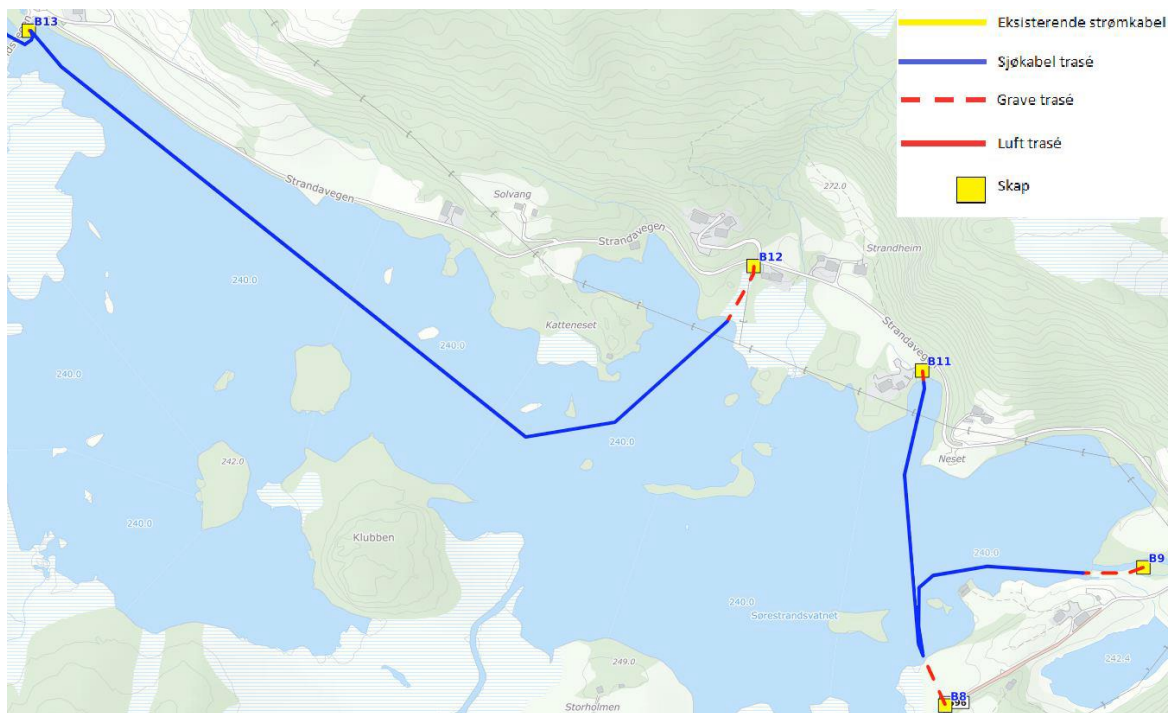
Vi viser til søknad datert 21.12.2020 om å få legge fiberkabel i Sørestrandvatnet naturreservat. Det skal skje utbygging av fiberkabel i Lavikdalen i Høyanger, og søknaden gjeld ei delstrekning som vil gi fiberkabel til 14 kundar og legge til rette for ni potensielle kundar i området ved Sørestrandvatnet.

Kabelen skal gravast ned i tre seksjonar, kopla til fem forsyningspunkt på nord- og austsida av vatnet. I dette området følgjer grensa for naturreservatet vasskanten, og i overgangen land/vatn vil kabelen leggjast i rør som vil bli gravd 70 cm ned i bakken. Utover i vatnet vil røret førast til ein meters djupn, og vidare blir det berre kabelen som blir liggande på botnen. Kabelen veg 250 gram per meter, og det er oppgitt at den ikkje treng å haldast nede med bruk av lodd. Arbeidet er planlagt gjennomført med bruk av trommel på flåte i løpet av ein 10-dagars periode i løpet av våren 2021.

Kartet på neste side er henta frå søknaden, og viser omsøkt kabeltrasé i Sørestrandvatnet.

Vi har målt dei enkelte kabeltraseane på kart og funne ut at dei utgjer om lag 1215 + 380 + 320 meter, til saman rundt 1915 meter. I søknaden er det nemnt at det vil bli brukt ein liten gravemaskin på to tonn med 25 cm skuffebredde for å avgrense inngrepa i strandkanten, at trommelflåten vil bli plassert på vatnet ved bruk av lastebil med kran, og at søkjar er fleksibel når det gjeld tidspunkt for arbeidet slik at ein unngår hekketida i mai-juli.

Det er vurdert eit alternativ med framføring av kabel over land i ein kombinasjon av graving og strekking i luft. Dette vil ifølgje søknaden bli ei langt meir kostbar utbygging som vil føre til at det må settast opp nye master, fjernast skog, gravast og kuttast i asfalt (microtrenching). Ved bruk av eksisterande master i området må Enivest som ny aktør betale etableringsavgift for å nytte mastene, i tillegg til å betale årleg avgift. Dersom det må gjerast tiltak for å gi mastene tilstrekkeleg styrke og/eller høgde, må Enivest betale dette. Oppsummert er det kalkulert at framføring av fiberkablar på land vil gi ein meirkostnad på kr 740 000,-. Vi har målt opp også denne traseen på kart, med

bakgrunn i illustrasjon (figur 4) i søknaden. Den utgjør der om lag 1500 meter luftkabel, 150 meter jordkabel utanom veg, og 740 meter legging i veg eller vegkant.

Vurdering

Sørestrandvatnet blei verna som naturreservat 20.12.1991. Føremålet med fredinga er å ta vare på eit viktig våtmarksområde med naturleg tilhøyrande vegetasjon og dyreliv, særleg med omsyn til området sin verdi som trekk- og hekkelokalitet for våtmarksfugl (verneforskrifta er tilgjengeleg [her](#)). Av verneforskrifta del IV, punkt 1 går det fram at all vegetasjon i vatn og på land er freda mot alle former for skade og øydelegging. Det er i punkt 3 dessutan lista opp tiltak som kan endre dei naturgitte tilhøva og som derfor ikkje kan gjennomførast, som t.d. «framføring av nye luftleidningar, jordkablar og kloakkleidningar». Lista er ikkje uttømmende, og er berre meint som døme.

Det er likevel klart at ein armert fiberkabel på botnen av Sørestrandvatnet kan kategoriserast saman med til dømes jordkablar, og slik fell inn under tiltak som det ikkje er lov å gjennomføre og som derfor krev at det blir vurdert unntak frå verneforskrifta. Unntak som forvaltingsstyresmakta kan gje løyve til er lista opp i del VI av verneforskrifta, men det omsøkte tiltaket kan ikkje klassifiserast mellom desse. Dette betyr at løyve til utlegging av kabel må vurderast etter den generelle unntaksheimelen i naturmangfaldlova § 48 første ledd: «*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*»

Søknaden dreier seg ikkje om vesentlege samfunnsinteresser eller tryggleikssyn, og eit vedtak må derfor vurderast ut frå om tiltaket er i strid med verneformålet, og om det kan påvirke verneverdiene nemneverdig. Ein nesten to kilometer lang kabel trekt ut i vatnet, med fem kontaktpunkt mot land, er i seg sjølv eit betydeleg inngrep og eit framandelement som etter vårt syn ikkje er foreineleg med å ta vare på eit våtmarksområde i mest mogleg urørt tilstand for ettertida. Sjølv om mye av kabelen over tid vil kunne bli dekt av slam og skjulast i botnlaget slik at det «synlege» inngrepet i stor grad blir skjult og plantar og dyr kjem tilbake, vil kabelen uansett utgjere eit framandelement i naturreservatet.

Sjølvs om det ikkje er direkte formulert i verneformålet at naturreservatet skal bli tatt vare på utan inngrep, går det likevel fram av oppstillinga av ulovlege tiltak i del IV at terskelen for å tillate inngrep skal vere svært høg (m.a. er det forbod mot opplag av båtar, hensetjing av campingvogner, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, og nye luftleidningar og jordkablar). Vi konkluderer med at tiltaket er i strid med verneformålet.

Vi må også ta omsyn til at eit vedtak vil kunne skape presedens for liknande situasjonar i framtida, jf. § 10 i naturmangfaldlova om samla belastning. Det er, slik vi ser det, ikkje noko ved det omsøkte tiltaket som tilseier særbehandling samanlikna med andre slike saker som måtte dukke opp, og eit løyve til å legge ut fiberkabel i dette tilfellet vil derfor i praksis opne for at alle andre saker av same type må få same resultat. Dette vil over tid kunne føre til ei lite ønskeleg utvikling i verneområde knytt til vatn.

Det har rett nok vore opna for kabling i Sørestrandvatnet naturreservat tidlegare, som det er nemnt i søknaden, men det gjaldt framføring av straum til ei hytte i strandkanten, der alternativet til botnkabel var luftleidning utover ei landtunge mellom to bukter som blir brukt av beitande vassfugl. Med våtmarksfugl som ein viktig del av verneformålet ville det vere svært uheldig med fleire luftleidningar og auka kollisjonsrisiko ved vatnet, sjølve linja gjekk like utanfor vernegrensa, og Fylkesmannen konkluderte med at omsynet til fuglelivet ville bli betre ivaretatt med kabling. Det er etter vårt syn ikkje mogleg å sidestille desse to sakene fordi fiberkabelen ikkje kjem til erstatning for eit anna tiltak som ville vere meir negativt for verneformålet.

Sjølve utlegginga av fiberkabelen vil også vere i klar konflikt med verneformålet sin intensjon om å ta vare på området for å sikre verdien som trekk- og hekkelokaltet. Det er våtmarksfuglar i Sørestrandvatnet frå isen går og dei første alpine dykkendene er på plass for å avvente snøsmeltinga i høgareliggande strøk, til hekketida er over og hausttrekket overtar. Det er slik sett ikkje tilstrekkeleg å unngå arbeid i området i perioden mai-juli, slik søknaden nemner som eit avbøtande tiltak. For nokre andefuglar tar dessutan egglegginga til allereie i april, og før dette skjer pardanning og andre aktivitetar som vil bli negativt påverka av menneskeleg aktivitet i verneområdet. Å gjennomføre kabellegging i ti dagar om våren er ikkje foreineleg med verken føremålet med vernet eller spesifiseringa som er gitt i verneforskrifta del IV, punkt 3: «*Alt vilt, hi, reir og egg er freda mot alle former for skade, øydelegging og uturvande uroing*».

Flora og fauna i Sørestrandvatnet er mangelfullt kjent, mens vi reknar fuglelivet og effekten av forstyrringar på dette som godt kjent. Krava i naturmangfaldlova § 8 til kunnskap om bestandssituasjonen for artar, førekomst og tilstand av naturtypar, og effekten av påverknader frå ulike tiltak er derfor berre delvis oppfylt. Når det gjeld tiltaket sin verknad på førekomstar av artar og naturtypar i vatnet og på botnen, må vi derfor sjå til § 9 om føre-var-prinsippet, mens det ikkje er tvil om at kabellegginga vil føre til omfattande forstyrring av fuglelivet i eit område som har viktige funksjonar både i trekketidene vår og haust, og i hekketida.

I denne saka finst det alternativ til kabling i naturreservatet, i form av ein kombinasjon av luftkabel, jordkabel og legging i eller langs eksisterande veg. Dette er standard metodikk ved framføring av fiberkabel i andre område. Det blir anført at dette vil koste 740 000 kroner meir enn den omsøkte kablinga i Sørestrandvatnet, men utan meir detaljert informasjon er det ikkje mogleg for oss å vurdere kva som ligg i denne kostnadsvurderinga (t.d. om den er basert på nye linjestolpar, eksisterande stolpar eller ein kombinasjon av desse; rydding av skog ved etablering av nye stolpar kontra ingen rydding ved bruk av eksisterande stolpar, og mye anna som er avhengig av detaljar i løysinga).

Uansett må vi legge til grunn at alternativet på land tilsvarer det som er vanleg praksis ved fiberkabling til husstandar som ikkje ligg ved vatn, det vil seie dei aller fleste. Strekninga er ei ukomplisert, rett linje bortsett frå heilt i aust, og vi går ut frå at den kostnaden som er oppgitt er

identisk med den kostnaden ein uansett må rekne med ved legging av fiberkabel i tynt busette område.

Dersom kabelen blir ført rundt vatnet som vist i figur 4 i søknaden, vil dette i liten grad auke kollisjonsfaren for fugl. Den lengste strekninga med luftlinje, frå skap B13 og austover til den går over til kabling i veg, følgjer ei eksisterande stolperekke eit godt stykke frå vatnet, og har skog i bakgrunnen. Her er det lite sannsynleg at det er aktivitet av fugl på tvers av linja. Vidare austover går kabelen 740 meter i vegbana. Deretter er det teikna inn luftlinje i skogkanten på oppsida av vegen rundt vatnet, og her er kollisjonsrisikoen ubetydeleg. Den siste strekninga sørover er ei kortare blanding av luftlinje og jordkabel. Her kan risikoen for kollisjon auke, men luftlinjestrekkingen vil bli kort, og det ligg eit bratt fjell i bakkant som hindrar at det går større trafikk av fugl i den retninga. Merk elles at ved skap B11 er traseen teikna inn med kryssing av naturreservatet i ei vik vest for Neset. Der må luftstrekkingen flyttast utanfor vernegrensa.

Vedtak

Vi meiner at verneforskrifta og unntaksparagrafen i naturmangfaldlova ikkje gir grunnlag for å innvilge søknaden. Det finst dessutan eit alternativ til kabling i naturreservatet som etter det vi kan forstå må svare til ei standard løysing for alle fiberkundar som ikkje bur ved vatn. Statsforvaltaren avslår derfor søknaden om å legge fiberkabel i Sørestrandvatnet naturreservat.

Klage

Denne avgjerda kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse, med ein frist på 3 veker. Eventuell klage skal sendast til Statsforvaltaren, som vil vurdere klagen og sende den til Miljødirektoratet dersom vi ikkje finn grunn til å gjere om vedtaket.

Med helsing

Kjell Kvingedal
miljødirektør

Eline Orheim
seksjonsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent